

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дубініна Я.П. Оволодіння технологіями психосоціальної допомоги як складова професійної підготовки фахівця з соціальної роботи. *Одеський національний університет імені І. І. Мечникова* : веб-сайт URL: <http://kspodn.onu.edu.ua/index.php/kunena/seksiya-4-istorichna-psikhologiya-i-sotsialna-robota/191-ovolodinnya-tekhnologiyami-psikhosotsialnoji-dopomogi-yak-skladova-profesijnoji-pidgotovki-fakhivtsya-z-sotsialnoji-roboti> (дата звернення: 30.04.2022).
2. Консультування в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій / авт. кол. ; заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с.
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. осіб. Т. 1. Київ, 2018. 208 с.
4. Пахомова Н. Г. Теорія і практика професійної підготовки логопедів у ВНЗ : монографія. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. 346 с.
5. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : навч. посіб. / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. Київ, 2012. 275 с.
6. Семенова Ю. С. Теоретико-методологічний аналіз поняття психотравма: веб-сайт. URL: [rbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?](http://rbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?) (дата звернення: 01.05.2022).

## УДК 304.36

### МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ, ЩО НАДАЮТЬ СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ, ЗДІЙСНЮЮТЬ СОЦІАЛЬНУ РОБОТУ

**Петришин Роман,**

кандидат педагогічних наук, доцент,

Прикарпатський національний

університет імені Василя Стефаника

*У статті на базі термінологічного аналізу визначено сутність системи надання соціальних послуг. Проаналізовано сучасний стан функціонування системи надання соціальних послуг. Охарактеризовано механізми взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг. Розкрито, що уповноваженими органами у системі надання соціальних послуг є: центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.*

**Ключові слова:** *система надання соціальних послуг, люди в складних життєвих обставинах, соціальні заклади, органи місцевого самоврядування, принципи надання соціальних послуг.*

*The article is based on terminological analysis the essence of social services. The current state of the system of social services. The characteristic principles which provided social services. Reveals that the competent authorities in the system of social services are: central government, local authorities and local governments.*

**Key words:** *system of social services, people in difficult circumstances, social institutions, central governments, the principles of social services.*

**Актуальність та постановка проблеми.** Ключовим ресурсом держави є громадяни. Проте на різних етапах життя будь-хто з громадян може потрапити у складні життєві обставини та потребувати професійної соціальної підтримки для їх подолання. Тому в умовах децентралізації в кожній територіальній громаді необхідно розвивати та забезпечувати надання соціальних послуг, тобто сформувати механізм взаємодії суб'єктів, які надають соціальні послуги, здійснюючи соціальну роботу.

Ефективна, дієва соціальна політика та соціальна робота є одним з важливих показників соціально-правової держави, якою є Україна, а особливо це стосується надання соціальних послуг жінкам, дітям та молоді, як соціально незахищеним верствам суспільства. В сучасних умовах формуються нові підходи в соціальній сфері, які передбачають децентралізацію соціальної політики. Тому перебудова соціальної сфери вимагає належним чином надання соціальних послуг в системі соціальної роботи, які б відповідали високим стандартам соціально-ринкової економіки.

Система надання соціальних послуг – це важливий елемент не тільки соціально-економічного та територіального вирівнювання регіонів і громад, але й здійснення соціальної роботи. Окрім цього це є частина зобов'язань України щодо виконання Європейської соціальної хартії та можливість реалізувати європейський вибір українського суспільства.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій** На формуванні нових підходів в соціальній роботі як сфері надання соціальних послуг різним категоріям клієнтів та механізмі взаємодії суб'єктів, що надають соціальні послуги наголошують у численних публікаціях Т. Алексеєнко, К. Дубич, З. Кияниця, І. Козубовська, Л. Романовська та ін. На переосмисленні основних підходів до розуміння соціальної роботи як професійної діяльності акцентують у своїх працях А. Капська, Г. Лактіонова, М. Лукашевич, І. Мигович, Ж. Петрочко, І. Пеша, Л. Тюптя, І. Трубавіна та ін. Питання роботи в громаді як напряму професійної діяльності соціального працівника актуалізують у своїх працях О. Безпалько, І. Зверєва, Т. Семигіна й ін.

Враховуючи існування низки наукових праць де розкриваються різні аспекти соціальних послуг, питання механізму взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг в контексті здійснення соціальної роботи залишаються на узбіччі проведення наукових досліджень. Тому обґрунтовується вибір теми статті та актуалізується потреба в проведенні аналізу проблеми.

**Мета статті** є висвітлення суті та механізму взаємодії суб'єктів, що надають соціальні послуги, здійснюють соціальну роботу та аналізу сучасного стану її функціонування.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** На сьогоднішній час в Україні є важливим питанням формування ефективної системи надання соціальних послуг та створення дієвого механізму взаємодії суб'єктів надавачів соціальних послуг.

Основним законодавчим актом у сфері надання соціальних послуг є Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII «Про соціальні послуги», який

вступив у дію з 01.01.2020 р., визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах [2].

Суб'єктами системи надання соціальних послуг згідно Закону є: уповноважені органи у сфері надання соціальних послуг, отримувачів соціальних послуг, надавачів соціальних послуг.

На думку К. Дубич система надання соціальних послуг – «це складна, відкрита соціально-економічна система, яка складається з сукупності державних органів і недержавних організацій, діяльність яких спрямована на надання соціальних послуг особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, не можуть самотійно їх подолати та потребують сторонньої допомоги» [1].

Механізм виявлення осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або мають найвищий ризик потрапляння в такі обставини, та основні моменти організації надання їм соціальних послуг відповідно до індивідуальних потреб визначає порядок організації надання соціальних послуг, затверджений постановою КМУ від 1.06.2020 р. № 449 [4].

Надавачі соціальних послуг – юридичні та фізичні особи, фізичні особи – підприємці, включені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Надавачі соціальних послуг провадять свою діяльність відповідно до законодавства про соціальні послуги, на підставі установчих та інших документів, якими визначено перелік соціальних послуг та категорії осіб, яким надаються такі послуги, за умови забезпечення їх відповідності критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, встановленим Кабінетом Міністрів України.

Надавачі соціальних послуг можуть належати до державного, комунального або недержавного секторів.

До надавачів соціальних послуг комунального сектору належать надавачі соціальних послуг, утворені уповноваженими органами, зазначеними у ч. 4 ст. 11 Закону «Про соціальні послуги», діяльність яких фінансується за рахунок коштів відповідного бюджету.

До надавачів соціальних послуг комунального сектору належать:

- 1) установи/заклади надання соціальних послуг (стаціонарні, реабілітаційні, тимчасового перебування);
- 2) інші установи/заклади соціальної підтримки (обслуговування), у тому числі спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Соціальні послуги можуть надаватися у центрах зайнятості, закладах охорони здоров'я, освіти, культури тощо [3].

Зважаючи на викладене вище можна констатувати, що система надання соціальних послуг є багатогранним складним процесом, який потребує ефективних механізмів та інструментів соціальної роботи. Важливим аспектом цього є поміркована соціальна політика в реалізації соціально-правового захисту щодо громадян, які опинились в складних життєвих

обставинах, а також виразна та послідовна взаємодія державних органів влади, місцевого самоврядування та громадського сектору, що забезпечить доступність, ефективність та якість діяльності системи надання соціальних послуг в Україні.

**Висновки.** Саме тісна співпраця суб'єктів соціальної роботи допоможе зменшити показник кількості осіб/сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Адже спільна діяльність суб'єктів соціальної роботи сприяє запобіганню виникненню проблем та проведенню превентивної роботи усіх категорій населення.

**Перспективи подальших досліджень:** удосконалення механізмів взаємодії суб'єктів, що надають соціальні послуги здійснюючи соціальну роботу в Україні та використання зарубіжного досвіду та впровадження у національну систему надання соціальних послуг.

#### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Дубич К. В. Сучасна система надання соціальних послуг України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 3. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur\\_2015\\_3\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_3_7)
2. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671–VIII: редакція від 27.04.2022, підстава 2193-IX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
3. Мацокін А. Соціальні послуги: алгоритм розвитку (надавачі, отримувачі та уповноважені). *Місьцеве самоврядування*. 2021. № 10. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2021/october/issue-10/article-117457.html>
4. Про порядок проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 449: редакція від 18.05.2022, підстава 560-2022п. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449-2020-%D0%BF#Text>

**УДК 376-056.263-057.874**

#### **СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ**

**Петрушов Андрій,**

кандидат медичних наук, доцент,  
Полтавський національний педагогічний  
університет імені В. Г. Короленка

**Ельвін Катерина,** логопед-дефектолог  
Центр розвитку «Лінгвіст»

м. Верхівцеве, Дніпропетровська область

*У статті розглядається інтеграція дітей з порушеннями слуху в освітній простір загальноосвітньої школи. Проаналізовано наукову, методичну літературу, узагальнено особливості інтегрованого навчання дітей з вадами слуху, вивчено складності спільного навчання дітей з*